

KWINTESSENS (5.02) – Ik-gevoel

“ Welke vorm ook benoemd als 'dit', wat ook – opnieuw – 'ik' is, wat ervaren wordt als 'dit' – alles is alleen Zelf.”
(vers 5.29)

Met dit vers en met name “*wat ook – opnieuw – 'ik' is*” start een groot aantal verzen waarin dit 'ik' door het Sanskriet woord 'sankalpa' ruimer gemaakt wordt. De diverse betekenissen van dit woord kan in één woord samengevat worden: ik-gevoel. Het is dit (veelal subtiel) gevoel dat de juiste zienswijze van de werkelijkheid belemmert. Dit ik-gevoel berust op een in ieder verschijnsel inherent aanwezige en strevende levenswil, levenskracht. Een energie die eerder geduid werd als karma of in het begrip conatus van Spinoza. Sankalpa wordt ook wel door het Engelse woord conation – het streven – weergegeven en is van het Latijns conatus afgeleid.

Spinoza's definitie luidt : “ Het streven van ieder ding waarmee het in zijn bestaan tracht te volharden, is niet anders dan de feitelijke essentie van dat ding.”

Taimni's definiëring is : “ De wil om te leven is kenmerkend voor alle vormen van leven waardoorheen het bewustzijn geëvolueerd is om het menselijk stadium te bereiken.”

(Zie Advaita en Wetenschap (7.4) Evolutie – Karma - Conatus)

Die inherente levenskracht is totaal onpersoonlijk van aard, gemeenschappelijk aan alle vormen. Door deze levenskracht zich toe te eigenen, denken dat het een persoonlijke energie is, ontstaat het gevoel van een strevend onafhankelijk individu, het ik dat handelt en ervaart.

Er is, ondanks alle schijnbare individualiteit en verscheidenheid, geen individu met een eigen ziel, persoonlijk karma.

Het vergeten dat alles het Zelf is en niet mijn dit of mijn dat, beschouwt de tekst als een grote zonde.

“ Het ik-gevoel dat dit mijn lichaam, mijn ziel, mijn geest, mijn verdriet, mijn dood is, is een grote zonde; voor eeuwig en altijd : dit is niet zo, alles is slechts het Zelf.”

(verzen 5.30 t/m 5.50)

Het is een zonde uit onwetendheid (Boeddha), een zonde die uit vergeten en conditionering ontstond – wellicht moest ontstaan – en geërfd wordt.

Het ik-gevoel zelf is een volmaakt aspect van het karma – als energie – de conatus of levenskracht die inherent hieraan is. Zonder dit natuurlijk aspect kan geen enkele levensvorm zich handhaven. De zonde is het vergeten dat dit alles het Zelf is.

Maar zelfs de zonde is geen zonde; zou zonder vergeten een levensvorm zich naast handhaven dan kunnen evolueren?

Zelfs de zonde is geen zonde, deze zonde is het Zelf. Zonde is een begrip, een afgeleide van het begrip kwaad, dat evenmin bestaat.